

Paul Jacobs

Franse zonden

Houtekiet

Antwerpen / Utrecht

© Paul Jacobs / Uitgeverij Houtekiet 2015
Houtekiet, Katwilgweg 2, B-2050 Antwerpen
info@houtekiet.be
www.houtekiet.be

Omslag Wil Immink
Foto omslag © iStock
Foto auteur © Sara Engels
Opmaak www.intertext.be

ISBN 978 90 8924 372 0
D 2015 4765 48
NUR 330

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission of the publisher.

Voor Spinnekop,
bijna een halve eeuw later

Qui songe à voyager,
Doit soucis oublier,
Dès l'aube se lever,
Ne pas trop se charger,
D'un pas égal marcher
Et savoir écouter

Baedeker, Sud-Ouest de la France, 1901

Deel 1

De prentbriefkaarten

Het ongeluk met het busje in Stokrooie had al het andere nieuws naar de uithoeken van de krant verjaagd.

Samen met Kristien las ik hoe het was gebeurd: de chauffeur die na een reisje naar de Efteling om tijd te winnen de kortere weg langs het kanaal had genomen, de joelende kinderen, de regen, het slijk op het Jagerspad, de slip en de fatale duik. Twee fietsers aan de overkant van het Albertkanaal hadden alleen maar de plons gehoord en van op grote afstand gezien hoe het busje nog enkele seconden schuin in het water had gehangen. Ze waren veel te ver geweest om nog hulp te kunnen bieden, het enige wat ze konden doen was de noodnummers bellen. Toen de brandweer en de politie ter plaatse kwamen, was het voor de meeste inzittenden al veel te laat. De duikers hadden alleen de lichamen nog kunnen bergen: veertien kinderen en jongvolwassenen, plus de chauffeur en zijn vrouw Veerle De Schepper, militante feministe, milieuactiviste en oprichtster en directrice van de vzw De Heideblom, de bekende school voor personen met een mentale handicap. Een jonge assistent en één meisje hadden het ongeluk overleefd. Allebei zweefden ze nog tussen leven en dood.

Kristien had het nieuws met afgrijzen op de televisie gevolgd.

‘Stel je voor, Thomas. Of nee: stel het je liever maar niet

voor. Die kinderen hebben nog een tijd geleefd. Misschien hadden ze de eerste seconden niet door wat er gebeurd was. En dan: de kreten, de angst, hoe het ineens aardedonker werd in de bus, het vieze water dat binnensijpelde, de paniek... Wat een afschuwelijke manier om te sterven.'

Ze huiverde en kwam dicht bij me op de sofa zitten. Ik sloeg mijn arm om haar heen. Kristien, de zachte, de gevoelige... Ik had het nooit kunnen geloven, maar zij had me zelfs bijna Ellen doen vergeten. Het was goed bij haar. Misschien, wie weet, ooit, wanneer ze me helemaal gewend aan haar had gemaakt, zouden we kunnen samenwonen in mijn villaatje aan de rand van het Wolvenbos, maar voorlopig stond de "ons" van "Ons Genoegen" op de voorgevel er in zijn oude, verroeste, smeedijzeren letters nog alleen voor mij: Thomas Breens, halfvergeten mediafiguur, mislukte schrijver en, op zijn negenenvertigste, specialist in eenzaamheid. *Non, je ne suis jamais seul, avec ma solitude*, had Moustaki gedicht. Het was een chanson dat me op het lijf geschreven was.

Maar nu was er gelukkig Kristien.

'Ik kan blijven slapen als je wil.' Ze had het achteloos gezegd, zonder nadrukkelijke erotische ondertoon, maar natuurlijk wist ze maar al te goed dat er van slapen niets in huis zou komen, toch niet de eerste uren. Daar was ze te mooi voor, mijn nieuwe lief, te mooi en te jong en ik te gevoelig voor haar vlas-sige, blonde haar, haar wipneus en haar kleine, ronde billen.

En toen, net op het moment dat ik haar wilde kussen en mijn hand op haar bovenbeen legde, kwam die ene telefoon. Het was maar een kort gesprek, maar het zou alles in gang zetten, logisch, onverbiddelijk en onafwendbaar: de reis naar Frankrijk in het hartje van de zomer, de ontmoetingen met mensen die ik liever nooit had gekend, de pijn en de onthullingen. En dit verslag.

Het was mijn nichtje Lidy, ik herkende haar stem meteen. Ze schreide.

Ik ben nooit een echte familieman geweest. Toen ik volwas- sen werd en de verkeerde vrienden begon op te zoeken, hadden mijn ooms en tantes me steeds minder vaak op hun feesten gevraagd. Later, toen ze één na één doodgingen, vergat de fami- lie me zelfs af en toe een rouwbrief te sturen. Alleen Lidy bleef me van op een afstand een warm hart toedragen. Zelf was ze het toonbeeld van een toegewijde vrouw en moeder, met twee volwassen kinderen, kleinkinderen en een ambitieuze, solide man die ze steunde door dik en dun, maar in het geheim vond ze mijn slordige, ongebonden manier van leven wel spannend, denk ik. Ze stuurde me kaartjes met Kerstmis en met mijn ver- jaardag, mailde me als ze weer eens een boek van me had gele- zen en verdedigde mijn rampzalige keuzes van vrouwen en jobs bij haar goed opgevoede vriendinnen. Ze was zes of zeven jaar ouder dan ik.

Pieter, haar man, Vlaams parlamentslid voor de CD&V en gemeenteraadslid in Mortsel, was dit jaar zestig geworden. Ik geloof dat hij me maar een rare snuiter vond, maar hij had me nooit een duimbreed in de weg gelegd. Ik mocht hem eigenlijk wel, de weledelgeboren Pieter Defou met zijn chique maatpak- ken en zijn grijze haar, zijn idealistische praatjes en zijn slimme tussenkomsten in *De zevende dag*. Ik had hem nooit kunnen tap- pen voor sterke verhalen over zijn politieke vrienden, daar was hij te discreet en te verstandig voor, maar je kon aardig met hem lullen over restaurants in Frankrijk en Italië en ik was zo goed als zeker dat hij nooit met zijn hand in de staatsruif had gegraaid.

Het was dus echt een schok voor me toen Lidy aan de telefoon zijn naam nog nauwelijks over de lippen kreeg.

‘Hij is dood, Thomas. Pieter is dood.’

‘Pieter? Hoe bedoel je? Hoe... Wanneer?’

Mijn nicht haalde diep adem. Ze vermande zich, altijd en eeuwig de sterke meid.

‘Gisteren. Het staat vandaag in *De Standaard*. Pagina 4, onderaan.’

Kristien, die de toon in mijn stem had herkend, gaf op mijn teken de krant al aan. Het artikel stond wat ongelukkig weg-gemoffeld tussen de politieke berichten en de faits divers. ‘PARLEMENTSLID DEFOU OMGEKOMEN IN STATION MORTSEL’.

Haastig las ik het stuk: gisterenmiddag, het NMBS-station Mortsels-Deurnesteenweg, vlak bij de psychiatrische kliniek Sint-Amadeus, de Thalys, 120 kilometer per uur, om een onverklaarbare reden van het perron op het spoor gesukkeld, de hulpdiensten, tevergeefs, oponthoud in het treinverkeer, diep-betreurd, zo kort voor de verkiezingen, uitvaart overmorgen in de Benedictuskerk...

Door de uitvoerige berichtgeving over het busongeluk telde het krantenbericht van Pieters dood hooguit twintig lijnen en een kleine foto, net zoals het overlijden van de wereldberoemde schrijver Aldous Huxley in de kranten van 23 november 1963 volledig overschaduwde was geweest door de moord op president Kennedy.

‘Ze beweren dat het zelfmoord was, Thomas. Dat hij zich voor de locomotief heeft gegooid. Er stond blijkbaar niemand anders op het perron, maar de machinist zegt dat Pieter doelbewust een stap opzij heeft gezet. Hij kon niets meer doen, zei hij. Volgens hem heeft mijn man het met opzet gedaan, maar ik geloof hem niet. Hij had geen enkele reden... Echt waar.’

Pieter was gezond, hij had zich pas nog laten onderzoeken. Geen kanker, geen bedreigende ziekte. Het ging goed tussen ons, de kinderen waren...'

Hier brak Lidy's stem. Kristien gaf me een zoen op mijn voorhoofd en greep naar haar jasje. 'Morgen?' mimede ze. En: 'Ik hou van je.'

Ik knikte. 'Zal ik naar je toekomen, nichtje?'

'O ja, alsjeblief,' zei ze. 'Ik probeer me groot te houden voor de kinderen, maar ik ben zo bang.'

Het was kalm op de Antwerpse Ring. Na nauwelijks een half uur parkeerde ik mijn oude Nissan onder de geurige linden van de Osylei, voor de grote, romantische villa met de klimop en de witte regen waar ik al jaren geen voet meer had binnengezet. Het was niet eenvoudig om een parkeerplaats te vinden. Overal stonden dure, glimmende auto's, waaronder een paar grote Audi's en minstens vier BMW's met parlementaire nummerplaten. Pieter Defou was een geslaagd man geweest, met geslaagde vrienden. Als Stokrooie er niet was geweest, zou zijn dood op de eerste pagina van alle Vlaamse kranten hebben gestaan, maar ik kende Pieter wel zo goed om te weten dat hem dat nauwelijks plezier zou hebben gedaan.

3

Lidy nam me meteen mee naar een lege logeerkamer op de eerste verdieping. Beneden gonsde het huis van de bezoekers. Haar kinderen waren er en haar kleinkinderen, de burens waren langsgelopen en ik herkende een aantal van Pieters collega's uit het parlement. Ze zeggen altijd dat een mens geen vrienden

maakt in de politiek, maar dan deden zijn vijanden die grijze junidag in elk geval behoorlijk alsof.

Mijn nichtje zag er zoals steeds onberispelijk uit, beheerst en verzorgd, in een zwarte zomerjurk en een grijs tricot jasje. Alleen aan haar ogen kon ik zien dat er iets ergs was gebeurd, erger dan een eetgast die op het laatste nippertje had afgebeld of een kleinkind met de bof. Ze ging op het smalle logeerbed zitten, onder een rij egeltjes in alle maten en gewichten, en greep mijn arm. Ze keek me vol verwachting aan, alsof ze hoopte dat ik zou zeggen dat ze alleen maar had gedroomd.

‘Ik snap het niet, Thomas. Er klopt iets niet. Iedereen zal het je zeggen: Pieter was geen mens om zelfmoord te plegen. Vooral niet omdat...’ Ze aarzelde, alsof ze afwoog of ze een staatsgeheim zou verklappen. ‘Vooral niet omdat hij minister zou zijn geworden. Als de partij volgende maand de verkiezingen wint, had hij zo goed als zeker André Kerremans opgevolgd. De minister-president had hem al gepolst. Onderwijs. Het was Pieters laatste grote kans. Minister worden, het nog beter doen dan zijn vader, de senator, dat is altijd zijn droom geweest.’

Het was inderdaad een bizar verhaal. Ik wist wel zeker dat mijn neef een ministerspost, al was het maar in de Vlaamse regering, als de bekroning van een lange carrière zou hebben gezien. Je maakt geen eind aan je leven, de dag voor je de Nobelprijs of een Oscar krijgt.

‘En toch...’

‘En toch is hij gistermiddag naar het station gewandeld, rond drie uur, zozegd om de trein naar Antwerpen te nemen en is hij aangerezen door de Thalys Amsterdam-Parijs.’

‘En hij heeft niets gezegd? Er is geen briefje...?’

‘Nee. Hij heeft me gekust. Hij heeft...’ Eindelijk barstte Lidy in tranen uit. Schokkend zat ze naast me op het bed, een vrouw

die het leven altijd behoorlijk naar haar hand had kunnen zetten, tot het haar, in haar nadagen, die altijd maar uitgestelde opdonder had gegeven.

‘... hij heeft gezegd dat hij altijd van me zou houden.’

‘O, Lidy... Is er iets dat ik voor je kan doen?’

Mijn nichtje pakte allebei mijn handen beet.

‘Ik wil het weten, Thomas. Ik wil weten hoe het is gebeurd. Waarom.’

‘Dus...’

‘Zoek het uit. Kom het me vertellen alsjeblief. Anders ga ik nooit meer kunnen slapen.’

Ik beloofde het haar. Ze was mijn lievelingsnichtje. Ze was een goede vrouw.

Ik nam haar in mijn armen, kuste haar nadrukkelijk op haar wangen en veegde haar tranen weg met het tipje van mijn zakdoek. Ze probeerde dapper te glimlachten maar ze kwam niet verder dan een lelijke Picasso-grimas. In de hal stond de minister-president ernstig met Joris te praten, Pieters oudste zoon. Ze letten nauwelijks op me toen ik de deur zacht achter me dichttrok.

Het station van Mortsel-Deurnesteenweg ligt in vogelvlucht nog geen 500 meter van de villa. Ik besloot het eindje te wandelen. Er viel een lichte miezerregen. Ik dacht na. Ik zag maar drie mogelijkheden: Pieter was verongelukt, een verstrooide stap in de verkeerde richting, een appelflauwte, een hartaanval; Pieter was uit eigen beweging voor de trein gestapt; Pieter was geduwd, vermoord. Als Lydia echt de waarheid wilde weten, zou ik die voor haar achterhalen. Het station Mortsel-Deurnesteenweg was klein en onbelangrijk (er was sprake van dat ze het zouden afschaffen), maar er woonden mensen in de buurt in huizen met ramen die uitkeken op de rails. Vlaanderen is